

Čís. 9503.

Slepota nevylučuje způsobilost jednati samostatně na soudě jako strana, aniž jest důvodem, by byl svéprávnému slepci zřízen opatrovník.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1930, R I 1012/29.)

Pro zmeškání žalovaného, slepce, byl vydán rozsudek pro zmeškání podle žaloby. Odvolání, uplatňující zmatky podle § 477 čís. 4 a čís. 5 c. ř. s., odvolací soud zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Odvolací soud zjistil, že byla žaloba doručena žalovanému do vlastních rukou a že ho doručovatel poučil, že jde o žalobu a o obešání k prvému roku. Nebyla tedy žalovanému odňata možnost na soudě projednávatí nezákonným postupem, zejména opominutým doručením. Slepota žalovaného nevylučuje jeho procesní způsobilost t. j. způsobilost samostatně na soudě jako strana jednati, protože přes tuto tělesnou vadu může samostatně vcházeti v platné závazky (§ 1 c. ř. s.), třebaže jest co do formy právních jednání obmezen zákonem ze dne 25. července 1871, čís. 76 ř. zák. Slepota byla by snad mohla býti důvodem k prodloužení moci otcovské nebo poručenské (§§ 173 a 251 obč. zák.), ale není důvodem, by byl svéprávnému slepci zřízen opatrovník, a to ani opatrovník k činu, zvláště když byl podle zjištění odvolacího soudu pravoplatně zamítnut návrh dcery žalovaného na zřízení opatrovníka. Proto zde není ani důvodu § 477 čís. 5 c. ř. s.

Čís. 9504.

Snoubenec jest povinen snoubence náhradou, nakazil-li ji pohlavní nemocí při souloži v čase, kdy byl již pohlavně nemocen a z příznaků na těle mohl souditi, že se může u něho jednati o pohlavní chorobu.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1930, Rv I 688/29.)

Žalobkyně domáhala se na žalovaném náhrady škody, ježto ji žalovaný při souloži nakazil pohlavní chorobou (přijící). Žalobní nárok procesní soud své stolice neuznal, odvolací soud uznal důvodem po právu. D ů v o d y: Nesporno jest, že strany měly delší dobu známost, že zamýšlely uzavřítí sňatek, že žalovaný sloužil jako důstojník u vojska, že se po převratu vrátil z fronty Rumunské a že dne 6. ledna 1919 souložil se žalobkyní. Jest zjištěno, že žalovaný

v čase soulože byl v období prudké nakažlivosti pohlavním i mimo-pohlavním stykem. Žalovaný připouští, že z této soulože vznikla pohlavní choroba žalobkyně. Soud první stolice neshledává v jednání žalovaného protiprávní jednání a proto uznal, že žalobní nárok není důvodem po právu. S názorem prvního soudu odvolací soud nemůže souhlasiti. Žalobkyně poddala se pohlavně žalovanému jen proto, že mezi nimi mělo dojít ke sňatku. Jde tu sice o dobrovolnou soulož, kterou nelze pokládati za nic protiprávního, ale ke které by nedošlo, kdyby žalovaný nebyl žalobkyni sliboval sňatek. Již z tohoto důvodu byl žalovaný povinen ke své snoubence zachovati opatrnost. K tomu byl tím spíše povinen, an na sobě poznati musil různé změny, které daly souditi na kožní nemoc. Podle úsudku Dr. B-a byl žalovaný v čase soulože stížen příjčnou recidivou ve formě secernujících oděrek případně vřidků na sliznici dutiny ústní a kol údu pohlavního a dokládá Dr. B., že pozornost žalovaného vzbuditi mohlo mnohonásobné nebolestné zduření mízních žláz tříselných, jež se dostavuje do pěti týdnů po nákaze v každém případě. Tím byl na svou nemoc upozorněn, to tím spíše, ano mu jako důstojníku muselo býti známo, že se na pohlavní nemoci u vojska kladla velká váha, že vojsko bylo v době války i po převratu neustále poučováno o dosahu a o průběhu pohlavních nemocí a nabádáno k tomu, by se dávalo lékařsky prohlédnouti a také bylo pohlavně lékařsky prohlíženo. Této povinnosti měl tím spíše dbáti důstojník, který má býti vzorem mužstvu. Vojáci, vracející se z fronty za války i po převratu nechávali se v nemocnicích i od soukromých lékařů prohlížeti, nejsou-li stíženi pohlavní nemocí, i když se vědomě nákaze nevystavovali, činili tak z mravní povinnosti k svým manželkám a rodinám. Má proto odvolací soud za to, že se i žalovaný, chtěl-li se svou snoubenkou souložit, měl dříve dáti pohlavně prohlédnouti, když již měl příznaky, které nezvratně poukazovaly na nějakou nemoc. Podle rozsudku prvního soudu neměl žalovaný v čase soulože vědomost o své nemoci, ale tato nevědomost ho nesprošťuje povinnosti, by zachoval k své snoubence veškerou opatrnost a pozornost, když již příznaky nemoci tu byly. I když není prokázáno, že žalovaný na frontě s neznámými ženami souložil a tím se vystavoval nebezpečí nákazy, přece jest jisto, že žalovaný v čase soulože pohlavně byl nemocen a že z příznaků na těle měl souditi, že se u něho může jednati o chorobu pohlavní. Žalovaný ovšem neměl úmysl žalobkyni poškoditi, což lze mezi snoubenci předpokládati, přece však zaviněnou nedbalostí nezabránil protiprávnímu jednání, z něhož povstala škoda. Jde tu proto o zaviněnou nevědomost, poněvadž žalovaný na škodlivý výsledek vůbec ani nepomýšlel, ač při náležité pozornosti a opatrnosti měl si toho býti vědom, že může jeho jednáním vzejíti škoda. A v tom záleží jeho zavinění. Je-li tu zavinění a škoda z něho, jest tu i žalobní důvod.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Odvolací soud odůvodnil své rozhodnutí o důvodnosti žalobního nároku tím, že žalovaný způsobil žalobkyni škodu ze zaviněné nedba-

losti, totiž ze zaviněné nevědomosti o své nakažlivé chorobě pohlavní, že při náležité pozornosti a opatrnosti měl si býti vědom toho, že z jeho jednání, ze soulože se žalobkyní, může jí vzejít škoda. Odvolací soud neuvedl sice zákonné předpisy, o něž svůj výrok opírá, ale z obsahu jeho důvodů není pochybnosti o tom, že shledal nárok žalobkyně na náhradu škody důvodným podle §§ 1294, 1295, 1297 obč. zák., protože žalovaný jest povinen nedopatřením, z něhož vzešlo protiprávní poškození žalobkyně. Právní vývody dovolatelovy, které vrcholí v tom, že tu není zavinění, poněvadž žalovaný nevěděl o své nákaze v čase soulože a pokládal se za pohlavně zdravého, nevystihují jádro věci a nejsou s to, by vyvrátily správnost právního posouzení, jehož se věci dostalo v napadeném rozsudku, a s nímž plně souhlasí i nejvyšší soud z těchže výstižných důvodů, které uvedl soud odvolací a které se srovnávají se stavem věci a vyhovují zákonu. Dovolatelův poukaz na rozhodnutí čís. 3599 sb. n. s. není případný, neboť tam šlo o spor, ve kterém nebylo vůbec prokázáno, že žalovaný byl v čase soulože pohlavně nemocen, a kde bylo zjištěno, že žalovaný ani si nemohl býti vědom, že jest ještě pohlavně nemocen.

Čís. 9505.

Domáháno-li se nároku na odměnu za práci přes čas podle zákona ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n. a na odškodné pro nenastoupenou dovolenou podle zákona ze dne 3. dubna 1925, čís. 67 sb. z. a n., jest co do přípustnosti dovolání považovati oba nároky za celek.

Za práci přes čas nepřísluší odměna vyšší než za práce vykonané v pravidelné pracovní době. Rozhoduje úmluva stran, a není-li jí, jest pokládati přiměřený plat za vymíněný.

(Rozh. ze dne 3. ledna 1930, Rv I 710/29.)

Žaloba zaměstnance proti zaměstnavateli o zaplacení odměny za práci přes čas a odškodného za nenastoupenou dovolenou byla zamítnutá soudy všech tří stolic. Nejvyšší soud uvedl v otázkách, o něž tu jde, v

d ů v o d e c h:

Jest především zkoumati otázku přípustnosti dovolání, neboť žalovaná dovozuje v dovolací odpovědi, že v této věci není dovolání podle § 502, třetí odstavec, c. ř. s. přípustné, poněvadž jde o potvrzující rozsudek odvolacího soudu a protože odvolací soud rozhodl o dvou samostatných a na sobě nezávislých nárocích, z nichž žádný nepřevyšuje 2.000 Kč, jednak o nároku na odměnu 1748 Kč za práce přes čas, který se opírá o zákon ze dne 19. prosince 1918, čís. 91 sb. z. a n., jednak o nároku na odškodné 364 Kč za nenastoupenou dovolenou, který se opírá o zákon ze dne 3. dubna 1925, čís. 67 sb. z. a n. Ale žalované straně nelze v tom dáti za pravdu. Oba žalobní nároky mají